

Szanse na rozwój gmin w świetle doświadczeń projektu ELTIS

Andrzej Rajkiewicz

SAPE

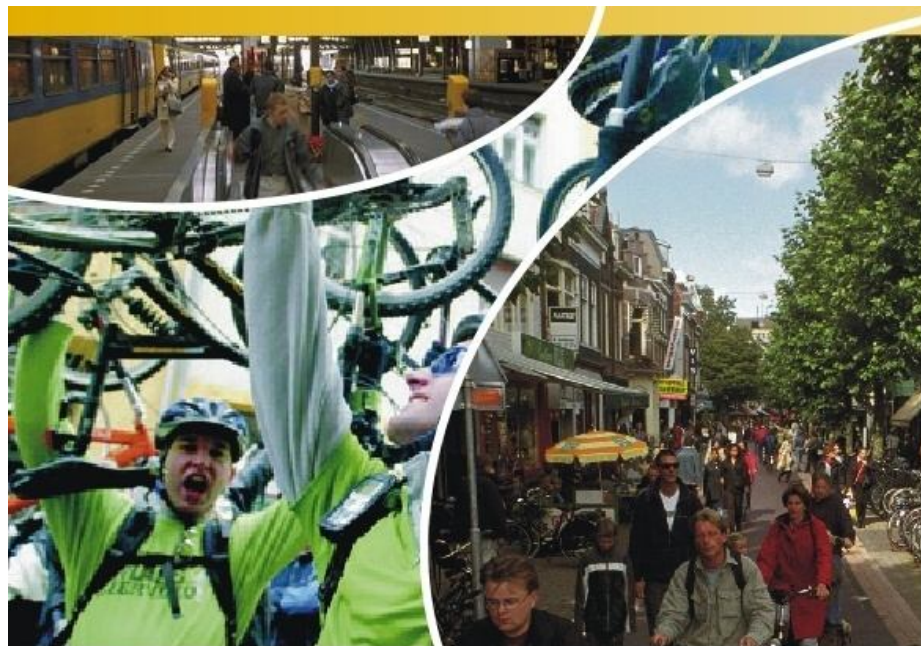
Narodowa Agencja
Poszanowania Energii S.A.

**„IX Dni Oszczędzania Energii we Wrocławiu”
15 listopada 2012 roku**

Europe's number one web portal on urban transport and mobility

ELTIS: Najważniejszy europejski portal informacyjny na temat transportu miejskiego i mobilności

www.eltis.org

Co oznacza skrót ELTIS?

European Local Transport Information Service (ELTIS) to największy europejski portal informacyjny na temat transportu miejskiego i mobilności.

ELTIS stanowi inicjatywę Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Energii i Transportu.

ELTIS daje użytkownikom następujące możliwości:

poznanie najlepszych
praktyk stosowanych w
europejskich miastach i
regionach,

wyszukiwanie
określonych rozwiązań
transportowych,

otrzymywanie informacji
na temat najnowszych
inicjatyw w wybranych
gałęziach transportu.

Współpraca w ramach serwisu powinna zaowocować stworzeniem w miastach bardziej zrównoważonej przestrzeni do życia, zapewniającej mieszkańcom łatwiejszy dostęp do jej zasobów oraz większą mobilność.

21 November 2012

www.eltis.org

Zasoby online

Wiadomości

Wydarzenia

Zaproszenia do przetargów

Inicjatywy i polityki UE

Narzędzia dla profesjonalistów

Studia przypadków

Odnośniki

Stowarzyszenie
Użytkowników

Głosuj i wygrywaj

Kategorie studiów przypadków dostępnych online (1)

Ekologiczne i oszczędne pojazdy mechaniczne

Rower

Zarządzanie popytem i planowanie cen

Usługi z dziedziny elastycznej mobilności

Integracja, intermodalność i organizacja transportu

Zarządzanie mobilnością i kształtowanie świadomości obywateli w zakresie transportu

Kategorie studiów przypadków dostępnych online (2)

Pasażerski transport publiczny

Ochrona i bezpieczeństwo

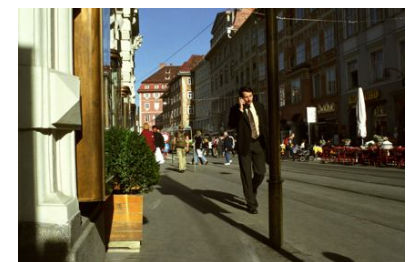
Zarządzanie ruchem

Planowanie transportu i gospodarka przestrzenna

Transport dla osób z ograniczeniami mobilności

Transport towarowy w miastach/logistyka

Komunikacja piesza

Planowanie transportu

- istotne znaczenie mobilności komunikacyjnej dla rozwoju społeczno-gospodarczego miast oraz negatywne następstwa w postaci kongestii, wypadków komunikacyjnych i szkód środowiskowych związane z motoryzacją indywidualną;
- w planowaniu transportu w miastach powinno się przyjąć zasady adekwatne dla strategii jego zrównoważonego rozwoju, traktując integralnie wszystkie środki i rodzaje transportu;
- w wysoko rozwiniętych gospodarczo krajach Unii Europejskiej plany transportowe są opracowywane na podstawie aktów prawnych wysokiej rangi i uzupełniają się z planami zagospodarowania przestrzennego;
- tendencją występującą w krajach Unii Europejskiej jest sporządzanie, poza planami zrównoważonego transportu dla miast i aglomeracji, także planów mobilności dla dużych przedsiębiorstw i innych źródeł ruchu pasażerskiego.

Równoważenie transportu

- racjonalny podział zadań przewozowych pomiędzy transport zbiorowy i indywidualny
- dążenie do skrócenia odległości podróży i zmniejszenia ich liczby
- koordynowanie planowania przestrzennego i planowania transportu, głównie zbiorowego, w celu przeciwdziałania już na tym etapie nadmiernemu wykorzystywaniu samochodów osobowych
- rosnące oczekiwania nabywców względem jakości usług transportu miejskiego skutkują koniecznością ponoszenia wyższych nakładów na zaspokojenie potrzeb
- bez wykorzystania instrumentów restrykcyjnych polityki transportowej w stosunku do motoryzacji indywidualnej nie będzie można zrealizować dążeń mieszkańców miast oraz ich władz w zakresie zapewnienia wysokiej jakości życia i środowiska

Zasady planowania transportu miejskiego w metodyce tworzenia Planów Zrównoważonego Transportu Miejskiego (SUTP)

- kreowanie wspólnej wizji – angażowanie w fazach planowania i wdrażania wszystkich zainteresowanych stron;
- racjonalne proporcje zrównoważenia aspektów społecznych, ekonomicznych i środowiskowych;
- zintegrowane podejście planistyczne – zachowanie integracji poziomej pomiędzy planami transportu i innymi planami samorządowymi oraz integracji pionowej pomiędzy planami miejskimi, regionalnymi, narodowymi i unijnymi;
- innowacyjność – traktowanie planowania jako instrumentu innowacyjnego sposobu podejścia do problemów związanych z transportem;
- bilans korzyści i kosztów transportu – szacowanie korzyści i kosztów transportu w zakresie ekonomicznym, społecznym i środowiskowym;
- realność i elastyczność – dostarczenie konkretnych rezultatów przy wykorzystaniu metodologii zarządzania ryzykiem i monitoringu wdrażania.

Zarządzanie mobilnością

- Zarządzanie mobilnością koncentruje się przede wszystkim na „działaniach miękkich” (bezinwestycyjnych), takich jak wprowadzanie różnego rodzaju opłat dla użytkowników infrastruktury transportowej czy też tworzenia planów transportowych. Działania inwestycyjne mają na celu przede wszystkim wzrost efektywności już istniejącej infrastruktury transportowej.
- Zarządzanie mobilnością oznacza wdrażanie strategii i działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb transportowych możliwie szerokiej grupy użytkowników miasta, polegających przede wszystkim na bardziej efektywnym wykorzystaniu środków transportu zbiorowego oraz indywidualnego
- Szczególną rolę w procesie zarządzania mobilnością odgrywają działania promocyjne, dzięki którym możliwa jest komunikacja z najważniejszymi podmiotami po stronie popytu, do których zaliczają się:
 - duże przedsiębiorstwa;
 - instytucje publiczne;
 - sektor edukacji;
 - pojedyncze osoby.

Sustainable Urban Mobility Plan

- Zrównoważony Plan Miejskiej Mobilności jest strategicznym zbiorem powiązanych ze sobą działań, których wdrożenie ma spełnić potrzeby mobilności mieszkańców i sfery gospodarczej obecnie i w przyszłości;
- Działania są wynikiem podejścia zintegrowanego i obejmują wszystkie formy transportu w mieście i jego okolicach;
- Planowanie dla ludzi oznacza szeroki zakres społecznienia poprzez angażowanie różnych grup interesariuszy.

SUMP a konwencjonalne planowanie transportu

- Konwencjonalne planowanie rozwoju transportowe
 - ***Które przedsięwzięcie realizujemy?***
- SUMP:
 - **Co chcemy osiągnąć?**
 - **Jaka jest najlepsza droga, żeby to osiągnąć?**
 - **Czy w ogóle jest potrzeba budowania czegokolwiek?**
 - **Z kim będziemy konsultować przedsięwzięcie?**
 - **Jak będziemy oceniać wpływ?**
- Z SUMP – większe szanse na osiągnięcie oczekiwanego celu
SUMP daje *powody* do działań

Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

Transport
ludzi i towarów

Wizja
Jak miasto będzie wyglądać
za 20 lat

Mobilność

Partycypacja
mieszkańców oraz
instytucji

Jakość życia
Wyrażona w przestrzeni dla
ludzi, wyższej jakości
powietrza, mniejszym
natężeniu hałasu, poprawa
zdrowotności, mniejsze
natężenie ruchu,
oszczędności czasu, niższe
koszty wynikające z
wdrażanych rozwiązań w
zakresie zrównoważonej
mobilności miejskiej

Integracja
Wszystkich sektorów,
dyscyplin oraz poziomów
podejmowania decyzji

Zrównoważenie
gospodarki, kwestii
środowiskowych, etc...

Potrzeby ludzkie

Obszar miejski
m.in. koncepcja
funkcjonalnego miasta

Kultura planowania
Podejście holistyczne

Ocena
Osiągalne i mierzalne cele

Plan Strategiczny

Dostępność
Obszarów miejskich oraz
usług

Za: The State-of-the-Art. Of Sustainable Urban Transport Plans. [Deliverable 2.2.]. Rupprecht Consult, Napier University of Edinburgh 2011

Cele SUMP

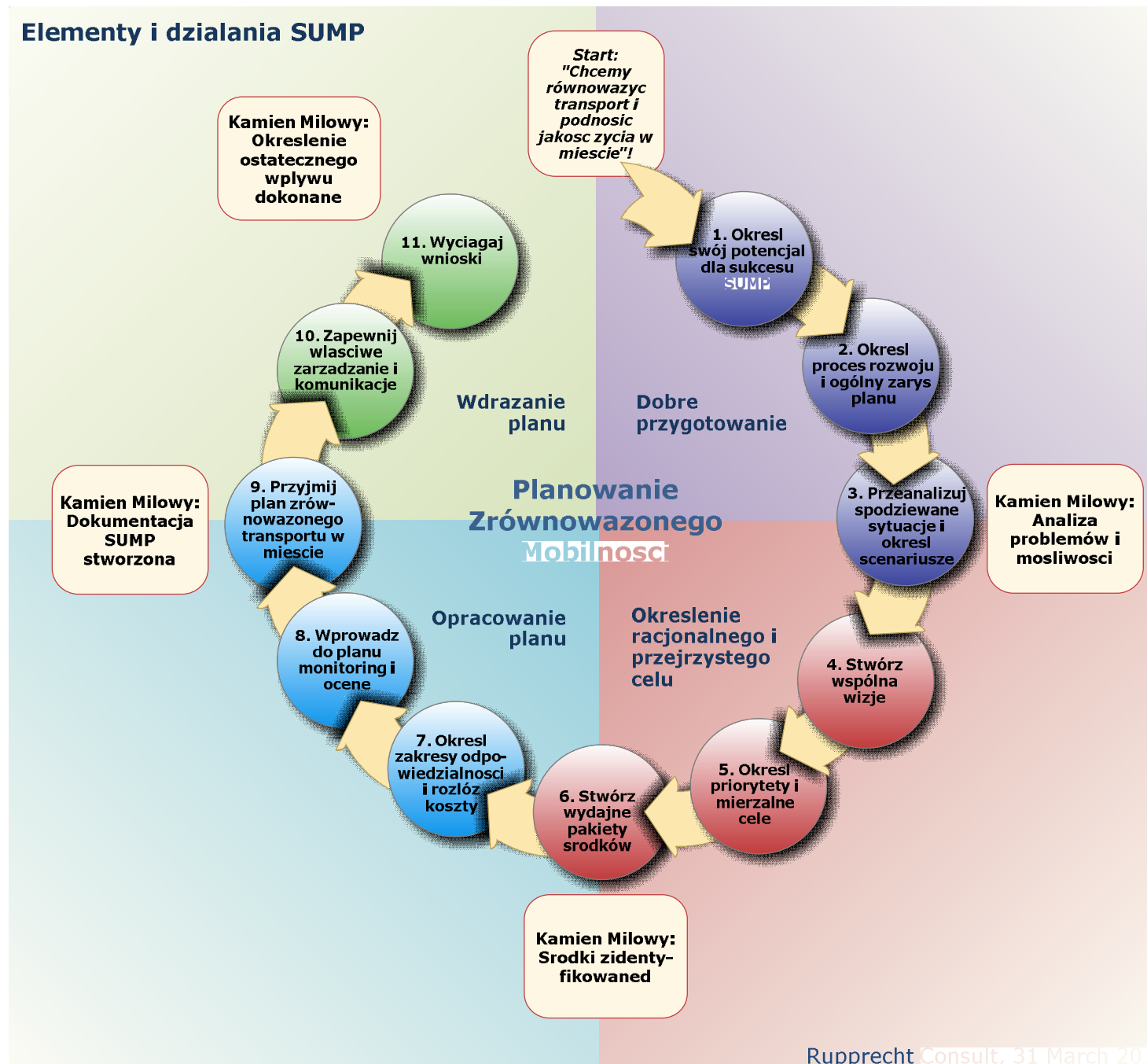
Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej zmierza w kierunku zrównoważonego systemu transportu miejskiego przez uwzględnienie następujących celów:

- zapewnienie dostępności do transportu wszystkim osobom;
- redukcja negatywnego wpływu transportu na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców;
- redukcja zanieczyszczenia powietrza i hałasu oraz efektu cieplarnianego i zużycia energii;
- zwiększenie efektywności ekonomicznej transportu osób i ładunków, uwzględniając koszty zewnętrzne;
- podniesienie atrakcyjności jakości środowiska miejskiego oraz wizerunku miasta.

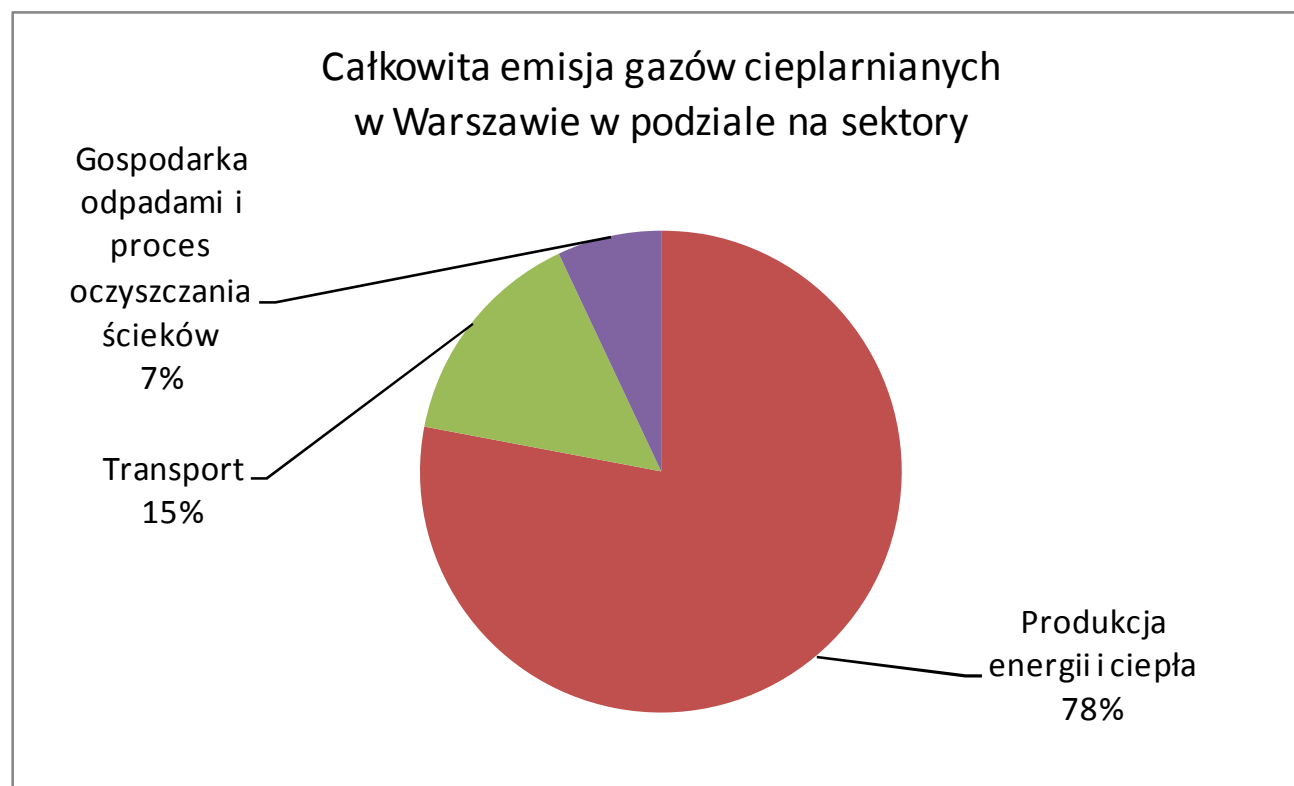
Planowanie w ramach SUMP

- **Pełny cykl SUMP składa się z następujących faz głównych:**
 - I: Przygotowanie do procesu planowania
 - II: Racjonalne i jednoznaczne określenie celu
 - III: Opracowanie planu
 - IV: Wdrażanie planu
- **Wskazówki SUMP opracowane przez ELTISplus:**
11 Elementów (= podstawowych kroków) **32 Działania** (= szczegółowo określone działania)
- **Elementy i akcje SUMP** tworzą bardziej logiczną niż sekwencyjną strukturę — zdefiniowane ramy czasowe przy zachowaniu kolejności **cykli działań**
- Uproszczenia graficzne dla usprawnienia procesu komunikacji.
- Wytyczne SUMP są dostępne na stronie:
<http://www.mobilityplans.eu/index.php?ID1=8&id=8>

Elementy i działania SUMP

Włączanie tematyki do opracowania SEAP (Planów działań na rzecz zrównoważonego zużycia energii do roku 2020), jak np. w Warszawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytyczne do opracowania modelu prognozowania emisji CO₂ dla m.st. Warszawy – Instytut na rzecz Ekorozwoju, Warszawa, październik 2008

Podsumowanie

- Zrównoważony Plan Rozwoju Transportu Miejskiego był obowiązkowy dla miast ubiegających się o środki europejskie w ramach określonych programów w okresie 2004-2006;
- Plany zrównoważonego rozwoju transportu publicznego są w Polsce obligatoryjne dla części JST, obejmują jednak tylko transport zbiorowy;
- Polskie miasta posiadają wciąż wysoki udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych. Uzupełnienie działań inwestycyjnych o zagadnienia mobility management na szerszą skalę mogą przynieść efekty synergii;
- W kształtowaniu partnerstwa i partycypacji niezbędne jest szczególne traktowanie dużych przedsiębiorstw oraz innych instytucji (urzędy administracji publicznej, szkoły wyższe, szkoły).

Uwaga kierunkowa

- Znaczenie dużych przedsiębiorstw dla zrównoważonej mobilności wynika z faktu iż koncentrują one dużą liczbę dojazdów o charakterze obligatoryjnym, a dzięki liczbie zatrudnionych pracowników i określonych godzinach ich pracy są relatywnie łatwo dostępną grupą docelową. Przykłady wybranych inicjatyw z udziałem dużych przedsiębiorstw w krajach Europy Zachodniej wskazują, że traktują one projekty związane ze zrównoważoną mobilnością jako element swej długofalowej kampanii wizerunkowej.

Ogólnokrajowe Stowarzyszenie „Poszanowanie Energii i Środowiska”

SAPE-POLSKA

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Tel. 22 50 54 654

Fax: 22 825 86 70

sape@sape.org.pl

www.sape.org.pl

Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Tel. 22 50 54 661

Fax: 22 825 86 70

nape@nape.pl

www.nape.pl